

O SCURTĂ ISTORIE A PLANIFICĂRII OPERAȚIILOR MARITIME

A BREF HISTORY OF MARITIME OPERATIONS PLANNING

Cdor.instr.av.dr. Florin NISTOR*

Planificarea unei operații reprezintă primul pas fundamental în inițierea acțiunii militare. O greșală în această etapă poate fi fatală pentru întreaga operație. Însușirea, la un nivel foarte bun, a principiilor, a conceptelor și a procedurilor de planificare reprezintă un deziderat pentru ofițerii studenți din UNAp „Carol I” care urmează a lucra în state majore și care vor deveni comandanți. Cunoașterea în schimb și a rădăcinilor planificării moderne, a istoriei acestora aprofundează și perfecționează modul de aplicare a procesului de planificare în operațiile moderne.

Planning for operations is the first fundamental step in initiating a military action. Any mistake made in this stage can be fatal for the overall operation. This is why the best acquisition of the planning principles, concepts and procedures is a must for the student-officers of "Carol I" National Defence University who are to work at staff levels and fill in command positions. In addition, knowledge of the origins of modern planning and history enriches and improves the application of the planning process to modern operations.

Cuvinte-cheie: istoria planificării; planificarea operațiilor maritime; conceptele strategice NATO; arta operativă modernă.

Keywords: history of planning; maritime operations planning; NATO strategic concepts; modern operational art.

„Studiază trecutul pentru a înțelege viitorul”.
Confucius

“In preparing for battle I have always found that plans are useless, but planning is indispensable.”
Dwight David Eisenhower

Repere istorice în planificarea acțiunilor militare

În era preindustrială, în care comunicațiile nu erau suficient de dezvoltate pentru a susține comanda și controlul, comandanții luau singuri deciziile, pe baza observațiilor proprii, și făceau un proces mental de estimare înainte de a lua decizia.

Originea planificării războiului modern care a influențat ulterior liderii militari o găsim în campaniile regelui prusac Frederic cel Mare. Acesta și-a stabilit cartierul general în spatele trupelor sale și a elaborat planuri detaliate. În lucrarea sa, *Testamentul Politic*, din 1768, acesta scria: „Trebuie ca, fără indulgență sau subiectivism, să examinezi obiectiv fiecare pas în care inamicul poate să-ți contracareze planul și în același timp

să-ți imaginezi fiecare oportunitate care te poate conduce la îndeplinirea scopului propus. Cu cât anticipezi dificultățile mai în avans cu atât mai mult vei evita surprinderea. În plus, pentru că ai anticipat aceste obstacole deliberat și calm, ai prevăzut mijloacele de evitare, atunci nimic nu te mai poate surprinde”¹. Aceste principii de pregătire a luptei identificate de către rege, odată aplicate, au fost transpuse în planuri de mare anvergură – de campanie. Frederic cel Mare explica în lucrarea sa că planul de campanie pe un orizont îndepărtat de timp este indubitabil cel mai bun, pentru că odată pus în practică, imediat ce observi că ceva nu poate fi accesibil, te limitezi la ceea ce este fezabil, astfel că obții mai multe avantaje cu planuri majore decât cu proiecte (planuri) de mică anvergură. .... „Eu elaborez patru planuri de acest fel și dacă unul reușește, atunci ești recompensat pentru toate necazurile de până atunci”².

* Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: ronavy.florin@yahoo.com

În anul 1748, Frederic cel Mare a scris propria versiune a „Principiilor de Război” care cuprindeau atât principiile, cât și procedurile de planificare și ducere a războiului. Aceste scrieri s-au transformat într-un manual și s-au tipărit în doar 50 de copii, strict contabilizate. Venise vremea clasificării documentelor și era larg răspândită ideea printre ofițerii prusaci că nu e bine ca inamicul să știe ce gândești. Totuși un ofițer prusac a avut neșansa să fie capturat de inamici și avea un exemplar din acest manual asupra lui. Cartea a fost copiată și aproape imediat s-a răspândit în toate armatele din Europa³.

Deși un dezavantaj pentru Frederic, acest eveniment a condus la dezvoltarea gândirii militare a vremii. Generalul Pierre Joseph Bourcet (1700 - 1780), unul dintre cei mai renumiți gânditori militari francezi din perioada prer evoluționară, sublinia necesitatea planificării campaniilor. În viziunea sa, odată ce obiectivele războiului erau stabilite, întotdeauna este necesar elaborarea unui plan de campanie care trebuie subordonat obiectivelor politice. El explica că un plan trebuie dezvoltat cu mai multe opțiuni, ținându-se cont de inamic și de posibilele opțiuni ale acestuia. Generalul francez recunoaște liberul arbitru în cazul inamicului înainte să o facă Clausewitz.⁴

Napoleon I a împrumutat multe idei de la Bourcet. El începea războiul cu un plan mai puțin detaliat decât cel al lui Frederic, pentru că admitea variațiuni în funcție de ipotezele care le făcea în legătură cu mișcarea inamicului. Odată ce planul era pus în practică problema era doar de explorare a câmpului de luptă⁵. Din relatările vremii aflăm că Napoleon I declara despre planificare: „...când elaborez un plan nimeni nu este mai timid decât mine, îmi imaginez toate pericolele la un mod cât mai primejdios și văd toate circumstanțele în culori cât mai negre; sunt într-o agitație dureroasă în acele momente, dar nu las să se vadă nimic în fața statului meu major, însă odată ce am luat decizia, nu mă gândesc decât la acele căi care îmi vor aduce succesul.”⁶ Napoleon I avea întotdeauna clar definită ideea intenției sale în cadrul unei campanii, întotdeauna evalua opțiunile avute la dispoziție atât pentru dislocare, manevră și angajare în luptă, dar nu lua o decizie fermă în avans pentru o anumită opțiune.⁷

Planificarea trebuie să se bazeze pe principii și pe concepte solide ale ducerii luptei, să țină cont

de mijloacele avute la dispoziție și obiectivele de îndeplinit și, mai mult, să fie flexibilă, să reziste schimbării situației în teatrul de operații. Primii care s-au aliniat parțial la aceste imperative au fost germanii, care considerau că lucrurile simple sunt cele de succes. Înainte de anul 1914, procedurile de planificare a războiului care se aplicau în armata germană erau elaborate după modelul mareșalului Helmut von Moltke Sr. și Alfred von Schlieffen. Principiile enunțate de către aceștia erau: eșalonarea în adâncime, acțiuni concentrate, concentrarea acolo unde este efortul principal, deplasarea ca parte a operației, recunoașterea punctului culminant, evaluarea imparțială a situației și calcularea precisă a factorului spațiu și timp. Dar aceste principii aveau și neajunsuri: moralul era supraevaluat și, surprinzător, nu se dădea importanță tehnologiei în război.⁸

Oricum germanii, prin școala prusacă, erau cei mai avansați în acest domeniu. Prusacii, după pierderea războiului împotriva lui Napoleon I, în anul 1806, au luat măsuri să îmbunătățească modul de gândire, de planificare și de ducere a războiului. În 1810, s-a înființat prima academie de război (Kriegsakademie) în Berlin. Astfel, Statul Major Prusac a devenit un model de abordare sistematică a planificării și ducerii războiului. Ca rezultat, germanii au adoptat un manual complet și bine structurat de planificare, „estimarea situației” (*lagerbeurteilung*) în 1859. Acest termen este folosit și azi în cadrul procesului de planificare și în termeni generali presupune aceiași pași ca și atunci.

Inclusiv sovieticii au preluat în parte procesul de planificare, cu amendamentul că aceștia elaborau planul foarte detaliat, nu lăsau niciun amănunt la întâmplare. În schimb nu lăsau să se manifeste judecata, spontaneitatea și oportunitatea șansei. Considerau că planul nu poate da greș și se executa exact așa cum era planificat. Execuția planului în sine era suprema lege a organizației sociale⁹. Tipul acesta de planificare s-a impus și în România după cel de-al Doilea Război Mondial.

În marinele militare, planificarea și planurile militare, în acei ani, existau la un nivel rudimentar, acestea respectau planurile strategice de război. Singurele tactici folosite de puterile navale ale vremii erau căutarea reciprocă și odată ce se descopereau reciproc se aplica tactica dispunerii luptei în linie în care pregătirea și măiestria

tunarilor prevala. Singura schimbare notabilă o reprezintă bătălia de la Trafalgar, când amiralul Nelson a schimbat aceste tactici cu un plan ingenios și revoluționar, și anume angajarea în luptă în două formații de șir perpendiculare pe formațiile de linie ale navelor inamice. Oricum, acest tip de luptă navală nu a fost rezultatul unei abordări sistematice a principiilor războiului naval, ci a geniului, a curajului și a experienței amiralului. Amiralul Nelson a devenit erou și a inspirat ofițerii din Marina Regală Britanică cu tacticile lui, denumite de anumite publicații – tactici neortodoxe¹⁰, adică revoluționare. Moștenirea amiralului Nelson cu contribuția unor gânditori militari englezi, dar și germani vor coagula conceptul *abordării manevriere*¹¹ în război, iar marina regală britanică va fi prima care va avea o doctrină în acest sens.

O altă rădăcină a dezvoltării procesului de planificare maritimă care reflectă poate cel mai bine evoluția și abordarea sistematică a războiului naval este aceea din marina militară americană – US Navy (USN). După modelul european s-a înființat, în anul 1884, în SUA, Colegiul Naval de Război – Naval War College (NWC), sub auspicii nefavorabile opiniei publice americane pentru că amintirile războiului civil erau încă vii. Se considera, la acea vreme, că războiul este o aberație și nu este necesar să se consume timp și energie creativă în planificarea viitoarelor războaie. Americanii încă credeau că la momentul când va trebui să lupte o vor face așa cum au făcut-o întotdeauna, ca niște amatori inspirați conduși de către un lider tip Washington care va apărea la momentul și la timpul potrivit.¹² Amiralul Luce, comandantul USN, nu a fost de acord cu aceste opinii și a înființat NWC prima instituție de acest fel din America, dedicată studierii războiului.

Problema principală a acestei instituții a fost lipsa literaturii de specialitate. S-a descoperit la acel moment, că cel mai dezvoltat și mai bine structurat material privind planificarea militară din țările europene, exista la Academia de Război Prusacă (Kriegsakademie). Aceste instrucțiuni de planificare prusace se răspândiseră deja în multe țări europene. Interesant este faptul că americanii nu au importat procedurile britanice, ci cele germane, astfel că manualele de planificare, cum se numesc acestea astăzi, sau instrucțiunile privind „estimarea situației de către comandant” – cum se numeau în trecut, sunt descendentele directe ale instrucțiunilor militare prusace din secolul IX.¹³

În anul 1900, a fost editat, la NWC, un regulament general al marinei care era destinat comandanților ca procedură pentru pregătirea și ducerea războiului. În anul 1910 a fost elaborată și introdusă în curriculum „Estimarea Situației”. Până în anul 1933, estimarea situației a fost editată de NWC, la fiecare 2 ani. De atunci datorită noii conduceri, documentul s-a mărit de la 50 de pagini la 243, numindu-se „Decizia militară optimă”¹⁴, care avea ca origini gândirea Clausewitziană. Procedura era greu de citit și de înțeles și o mică parte a acesteia era dedicată procesului de planificare în sine.¹⁵ Deși complicată și controversată în cercurile militare, aceasta s-a menținut și a fost folosită și pe timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Lecțiile învățate pe timpul celui de-al Doilea Război Mondial a demonstrat utilitatea unui manual de planificare cumulând experiența războiului și dezvoltarea tehnologică care au condus la sistemul planificării paralele, un sistem revoluționar și eficient la acel moment. Totuși, în anul 1946, s-a constatat că „Estimarea Situației” este prea stufoasă și complicată și imediat a început un proces de simplificare și de reducere, prerogativa acestui proces fiind nu numai a NWC, ci și a domeniului operațional al USN¹⁶.

Cel de-al Doilea Război Mondial a demonstrat utilitatea unui proces standard de planificare în operațiile navale a subliniat și mai mult cerința ca acest proces să fie aliniat procesului de planificare la nivel operativ. Din acel moment, procedurile de planificare navale americane au fost atent revizuite astfel încât să fie continuu compatibile cu procedurile *întrunite - joint* de planificare la nivel operativ. În anul 1948, șeful operațiilor navale a aprobat publicarea primei doctrine privind planificarea, care avea 48 de pagini și, surprinzător, puține elemente s-au schimbat până astăzi. Există suficiente dovezi – se afirmă în publicația americană privind planificarea operațiilor – că în acel an, 1948, USN deținea un manual de planificare al operațiilor cuprinzător, compatibil cu nivelul joint, aplicabil în practică și superior celorlalte categorii de forțe¹⁷. Am considerat necesar de a prezenta această istorie pentru a o compara cu situația actuală când ghidul de planificare al NATO (GOPP)¹⁸, editat în anul 2001, ultima versiune fiind 2005, avea aproximativ 120 de pagini și actualul manual de planificare în versiunea proiect are peste 400 de pagini.

Evoluția planificării operațiilor maritime în NATO

Războiul Rece a însemnat un regres al abordării operațiilor maritime, nu numai în Statele Unite, dar și în Alianța nou formată NATO. Deși existau manuale de planificare, după cum am arătat, acestea nu se foloseau creativ și în conformitate cu puterea combativă a marinelor militare. Istoria modernă a planificării în NATO o putem urmări cel mai bine în legătură cu strategiile NATO care s-au concretizat în concepte strategice.

Conceptul strategic pentru apărarea zonei Nord-Atlantice (DC 6/1), datat pe 6 ianuarie 1950, reflecta o postură pur defensivă în cadrul granițelor naționale ale Alianței. Datorită acestei strategii, forțele navale aliate, până în anul 1980, se concentrau doar pe două tipuri de misiuni: apărarea proprie/autoapărarea și sprijin cu foc¹⁹, doar transportul trupelor în teatrul de operații și operațiile amfibii mai reprezentau o alternativă. Autoapărarea presupunea contracararea amenințării provenite în principal din partea blocului sovietic și era concentrată mai mult pe identificarea capacității inamice decât pe selectarea și executarea unui curs de acțiune. Odată ce amenințarea inamică era identificată, răspunsul pentru contracarare era practic automat pus în aplicare. La fel și sprijinul cu foc era planificat matematic și metodic, executat rapid și cu acuratețe și nu se analiza, compara și alegea un curs de acțiune²⁰.

Acest tip de planificare este cunoscut ca „planificare bazată pe amenințare”²¹ și este opus celei *bazată pe misiune*. Tipul acesta de planificare pentru forțele navale americane și aliate, adică identificarea amenințării și folosirea procedurilor standard de operare pentru contracararea acestei amenințări, era probabil cel mai bun mod de a rezolva problemele militare ale vremii. În schimb, activitățile de rutină zilnice eclipsau efectiv acest domeniul al planificării detaliate și riguroase. După cum se observă, primul concept strategic NATO a influențat, într-un mod fundamental, procesul de planificare a operațiilor navale. De fapt a fost un regres semnificativ, a fost o greșeală prin omisiune faptul că majoritatea forțelor navale au ignorat necesitatea elaborării și executării unui proces de planificare metodic, riguros, științific și proactiv. Mai mult, s-a ignorat și partea academică și educațională a acestui domeniu. Toată experiența câștigată în cel de-al Doilea Război Mondial, în

privința procesului, procedurilor și metodologiei de planificare a acțiunilor militare, practic a fost neglijată și uitată²². Următoarele strategii navale aliate, cât și concepte strategice NATO practic nu au schimbat această stare de fapt în forțele navale până la finalul Războiului Rece.

În anul 2006 s-a organizat, la Stockholm, o masă rotundă privind planificarea militară pe timpul Războiului Rece. A fost o premieră faptul că s-au întâlnit planificatorii pactului de la Varșovia și cei de la NATO din timpul Războiului Rece. A fost surprinzător că ambele tabere aveau doar planuri defensive și niciunul ofensiv. Războiul Rece a demonstrat „puterea stereotipului”²³. Fiecare tabără și-a organizat defensivă în funcție de capacitățile ofensive ale inamicului. Acest tip de planificare reactivă a condus la rigiditate.²⁴ Astfel că întreg Războiul Rece a însemnat o înghețare a evoluției procesului de planificare, începând de la nivelul strategic spre eșaloanele inferioare.

Conceptul strategic NATO adoptat, în anul 1957, statua o postură agresivă a Alianței, dacă ar fi fost atacată prin aplicarea *Strategiei Represaliilor Masive*, ceea ce presupunea un atac nuclear masiv. Această strategie nu a adus nimic nou în planificarea operațiilor maritime păstrându-se aceleași proceduri adoptate în anul 1950.

Conceptul strategic NATO adoptat în anul 1967, cunoscut sub denumirea de „riposta flexibilă”, a promovat ideea de apropiere și relaxare a relațiilor est-vest având denumirea generică „detente”²⁵. Această relaxare a avut impact și asupra procedurilor de planificare pentru că forțelor convenționale le creștea importanța, iar nevoia de o nouă abordare a războiului părea necesară.

Primul pas de schimbare în gândirea militară occidentală privind abordarea și planificarea războiului o găsim destul de târziu, în anul 1982 când, în *Manualul de Luptă al Forțelor Terestre*²⁶ apare în premieră termenul de *operație*. De fapt nu termenul în sine presupune schimbarea ci faptul că se introduce un nou nivel al artei militare, nivelul operativ, între cel strategic și tactic²⁷. Tot aici apar și germenii noii arte operative, care mai târziu va revoluționa modul de abordare, planificare și ducere a războiului. Ironic este faptul că aceste noutăți au fost împrumutate din tabăra inamică, de la sovietici, unde noțiunea de artă operativă circula încă din anii '20, grație mareșalului rus Tukhachevsky²⁸. Chiar dacă conceptul de artă operativă era cunoscut în

cercurile militare vestice, acesta era respins, probabil pentru că provenea de la adversar, ca mărturie stând declarația unui comandant din US Army, generalul Walter Jacobs, în anul 1961: „...Scopul acestei inovații (arta operativă) este neclar.... în știința militară occidentală, arta operativă, ca și concept teoretic este complet respins.... Occidentul nu trebuie să adauge acest concept armoniei gândirii militare.”²⁹ Numai că, odată adoptat, acest mod de gândire a condus la noi concepte de proiectare, planificare și ducere a războiului care se folosesc și astăzi: design sistemic al operației, operațiile bazate pe rețea, operațiile bazate pe efecte, abordarea cuprinzătoare. Acum, NATO a editat o doctrină a planificării unde este descrisă, pe larg, arta operativă modernă – concept teoretic sistematic utilizat astăzi în planificarea unei operații.

Iată că al patrulea concept strategic NATO, chiar dacă nu a influențat direct planificarea așa cum a făcut-o primul concept, a deschis calea relaxării nu numai în exterior, dar și în interiorul instituției militare însăși.

Căderea blocului comunist a însemnat pentru NATO noi provocări. Conceptul strategic din anul 1991, adoptat la Roma, a pus bazele unei noi Alianțe. Planificatorii NATO au fost puși în fața a noi provocări: vechii inamici deveneau parteneri, armele nucleare treceau pe planul doi, liderii politici promovau o politică de flexibilitate și mobilitate, de adaptare a forțelor armate aliate la orice situație. Structurile NATO au intrat în restructurare pentru fluidizarea acestora și s-a trasat o direcție cu pronunțat caracter întrunit.

Procesul început în anul 1982 de către U.S. Army, de regândire și evoluție a procesului de abordare a războiului și a planificării militare, intra într-o nouă eră, totuși nu a evoluat la fel de spectaculos ca și direcțiile strategice stabilite la nivel politic. De exemplu, termenul de nivel operativ și operație apare pentru prima dată în US Navy și US Marine Corps de abia în anul 1994 în doctrina forțelor navale semnată în comun de către șeful marinei și al infanteriei marine.³⁰

La un simpozion privind cercetarea operațională militară, desfășurat în Canada, în anul 1998, încă se mai căutau soluții pentru o planificare adecvată și eficientă pentru forțele maritime naționale și aliate. Deja trecuseră opt ani de la finalul Războiului Rece și se comparau tipurile de planificare din perioada revoluționară și cea actuală. Semnificativ de menționat

este comparația elementelor operaționale a celor două perioade. În perioada Războiului Rece, amenințarea era de un singur fel și bine definită (blocul sovietic), exista un singur teatru de operații și acela bine identificat (Europa), un concept clar privind tipul și nivelul conflictului (convențional de mare amploare sau nuclear).

În perioada post-Război Rece, amenințările au devenit multiple, greu de identificat și cu un mod de generare variabil, aproape că nu există limită privind teatrul de operații ca apariție și extindere, iar tipul și nivelul operațiilor pot începe de la o operație de menținere a păcii de intensitate redusă până la un conflict major convențional sau nuclear.³¹ Iată că lecțiile învățate în timpul Războiului Rece nu trebuie pierdute, fiind de un real folos în contextul actual al agresivității Federației Ruse, dar și noile învățăminte fiind necesare în lupta împotriva extremismului fundamentalist musulman.

Deși alte categorii de forțe, precum infanteria marină americană, care și-a păstrat modul de a planifica operații similar cu cel din război, forțele terestre au adăugat nivelul operațional și arta militară în propria doctrină, forțele navale au adoptat o politică de revitalizare a vechilor proceduri de planificare care au avut succes pe timpul celui de-al Doilea Război Mondial. În plus, lecțiile învățate de la foștii inamici, mai ales germani, au fost aplicate rezultând un proces de abordare și planificare a războiului de influență prusacă (după unele surse denumită Clausewitzian).³²

Specialiștii NATO s-au concentrat mai mult pe elaborarea doctrinelor și manualelor joint decât pe cele de nivel tactic, motivul fiind acela că, în cadrul comandamentelor operative (*joint force command*), limbajul comun, în context multinațional, era o necesitate, pe când comandamentele tactice de categorii de forțe erau mai mult atribuite unei națiuni, în principal. S-au elaborat o serie de manuale care s-au aplicat experimental pentru validare, ajungând în anul 2000 la *NATO Bi-Strategic Commands Guidelines for Operational Planning (GOP)* – Directiva de planificare a operațiilor – care descria etapele procesului de planificare, într-un mod descriptiv și nu prescriptiv. Acest manual s-a rafinat continuu, astfel că cel publicat în anul 2005 a mai fost folosit încă 5 ani până în anul 2010.³³

Conceptul strategic NATO din anul 1999 a trasat direcții care au condus la evoluția procedurilor de planificare. Evaluarea extensivă a securității

a identificat importanța și altor factori decât cel militar: politici, economici și de mediu. Conceptul a identificat și noile riscuri și amenințări: terorismul, conflictele interetnice, încălcările drepturilor omului, instabilitatea politică, fragilitatea economică, cât și proliferarea armelor nucleare, biologice și chimice. Având statuate și sarcinile fundamentale ale Alianței, planificatorilor le-a fost mai ușor să rafineze și îmbogățească procedurile de planificare. Dezvoltarea artei operative în NATO și țările aliate a condus la o evoluție și a modului de abordare a noilor tipuri de crize, a terorismului și a conflictelor locale.

NATO s-a confruntat cu noi provocări mai ales în perioada post 11 septembrie, rafinarea procedurilor de planificare și execuție a operațiilor atingând nivele superioare. Creșterea eficienței acțiunilor militare era primordială, micșorarea pierderilor, în timp ce îndeplinirea obiectivelor era presantă, face ca gânditorii militari să încerce noi soluții și să dezvolte noi teorii: *Operațiile Bazate pe Efecte* și *Abordarea Cuprinzătoare (CA)* fiind cele mai moderne teorii care se aplică astăzi.

De fapt, manualul de planificare – Comprehensive Operations Planning Directive (COPD), editat prima oară în anul 2010, este un manual cu totul nou, rezultat al *Directivelor Politice Cuprinzătoare*³⁴ din anul 2006 și al *Planului de acțiune pentru implementarea conceptului de CA*³⁵ adoptat la Summitul de la București.

Noul concept strategic NATO (NCS), adoptat la Lisabona, în anul 2010, statuează hotărârea Alianței de a întări contribuția acesteia la conceptul de Abordare Cuprinzătoare în managementul crizelor și acțiunilor de stabilitate și reconstrucție³⁶. COPD-ul a fost editat în decembrie 2010 și ultima lui versiune în octombrie 2013, deci la prima vedere conceptul nu a influențat planificarea, ci au fost adoptate aproape simultan, dar urmărind procesul de elaborare a conceptului și cel al evoluției planificării identificăm o interdependență strânsă și o influență hotărâtoare a strategiilor NATO asupra procedurilor și poate acum mai pregnantă ca oricând. După cum declarau și doi din ofițerii care au lucrat în departamentul de planificare NATO, COPD-ul nu reprezintă o revoluție, ci doar o evoluție necesară în procedurile aliate³⁷.

Trebuie subliniată deci importanța planificării operațiilor militare ca fundament al cunoașterii de către ofițeri, dar și de către personalul (militar și

civil) implicat în procesul complex al planificării.

În operațiile moderne și în contextul de securitate fluid, importanța obiectivelor de îndeplinit, costurile ridicate, efortul deosebit și costurile în pierderile umane, totul sub presiunea timpului, a mediului politic și social au influențat gândirea militară în elaborarea unor proceduri de planificare și de luare a deciziei speciale, complexe și profund fundamentate teoretic.

NOTE:

1 Jay Luvaas, *Frederick the Great on the art of war*, De Capo Press, New York, 1999, p. 310; apud. Milan Vego, *Joint Operational Warfare, Theory and Practice*. p. IX – 18.

2 Hans Delbrueck, *History of the Art of War*, University of Nebraska Press, London, 1985; apud. Milan Vego, *op. cit.*, p. IX-57.

3 *Naval Operational Planning*, Naval Warfare Publicatin Library, Porstmounth, 2008, pp. 1-4.

4 James Wason, *Innovator or Imitator: Napoleon's Operational Concepts and the Legacies of Bourcet and Guilbert*, US Army Command and Genneral Staff College, 1998, p.10; apud Milan Vigo, *op.cit.*, p. IX - 63.

5 J.F.C. Fuller, *The Conduct of War*, Da Capo Press, New York, 1961, p. 48.

6 Delbrueck, *History of the Art of War*, vol. 4, *The Down of Modern Warfare*, pp. 424 - 425.

7 *Ibidem*, p. 425.

8 Herman Foertsch, *Auswahl, Erziehung und Ausbildung zum Generalstabsoffizier. Eine kritische Betrachtung der deutchen Verhaeltinsse vordem 2.1856*, Arhiva U.S. Army Europe, Frierburg, p.15; apud. Milan Vego, *op.cit.*, p. IX - 65.

9 Holden B. Mackenzie, *The British Army and the Operational Level of War*, Camberley Staff College, 1989, p. 23.

10 *Napoleonic Wars: Battle of Trafalgar*; <http://militaryhistory.about.com/od/navalbattles1800s/trafalgar.htm>, accesat la 27.02.2015.

11 *Manouvrism approach* (eng.) – abordarea manevrieră sau indirectă este o concepție care vizează în operații afectarea coeziunii inamicului și a voinței de a lupta. Reprezintă un mod de gândire în care acționezi neașteptat, folosind inițiativa și căutând originalitatea totul combinat cu hotărârea nestrămutată de a reuși (definiție din perspectiva Marii Britanii); Army Doctrine Publication, www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/3369, accesat la 30.06.2015.

12 Russel Weigley, *The American Way of War*, Indiana University Press, 1977, p. 68.

13 Charles Cullen, *From the Kriegsakademie to the Naval War College. The Military Planning Process*, Naval War College Review, 1970, pp.6 - 18.

14 *Sound Military Decision* (eng.).

15 Thomas Buell, *Admiral Edward C. Kalbfus and the Navy Planner's Holy Scriptures – Sound Military Decision*, în acest articol a fost criticată instrucțiunea de planificare pentru că erau dedicate doar opt pagini pentru planificare

și luare a deciziei, restul fiind discuții sau pseudodiscuții științifice privind tacticile și luarea deciziei în marină.

16 Frank Snyder, *Introduction to Sound Military Decision*, U.S. Naval College, Naval Institute Press, Annapolis, 1942, pp. 1-5.

17 *Naval Operational Planning*, Naval Warfare Publication Library, 2008, pp. 1-3.

18 *Guidelines for Operational Planning Process* (eng.).

19 *Naval Operational Planning*, pp. 1-3.

20 *Ibidem*, pp. 1-3.

21 *Threat – based planning* (eng.).

22 *Naval Operational Planning*, pp. 1-4.

23 Hoffenaar, Jan, Findlay, Christopher, *Military Planning for European Theatre Conflict during the Cold War*, Center for Security Studies, Zurich, 2007, p. 25.

24 *Ibidem*, p. 28.

25 Relaxare/destindere în relațiile politico-militare.

26 FM 100-5, *U.S. Army Field Manual*, 1982.

27 J.Kelly, & M.Brennan, *Alien: How Operational Art devoured Strategy*, Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, 2009, p. 11; <http://www.StrategicStudiesInstitute.army.mil/>, accesat la 04.03.2013.

28 *Ibidem*, pp.40 - 47.

29 *Ibidem*, p. 9.

30 Wayne P. Hughes Jr., *A Close Look at the Operational Level of War at Sea*, Naval War College Review, Summer 2012, Vol. 65. No. 3, p. 2.

31 David Mason, *Maritime Force Structure Planning in the Post Cold War Environment*, Ontario Canada, 1998, ppt. Presentation, slide 1,2.

32 *Naval Operational Planning*, NWP 5-01, p. 32.

33 G. Simon & M. Duzeli, *The Comprehensive Operations Planning Directive*, în NRDC – ITA Magazine, 2010, p. 16.

34 *Comprehensive Political Guidance*, <http://www.nato.int>

35 *Bucharest Summit Declaration*, <http://www.nato.int>, pc. 11.

36 Lisbon Summit Declaration, <http://www.nato.int>, pc. 2.

37 G. Simon & M. Duzeli, *The Comprehensive Operations Planning Directive*, în NRDC – ITA Magazine, 2010.

BIBLIOGRAFIE

Cullen Charles, *From the Kriegsakademie to the Naval War College. The Military Planning Process*, Naval War College Review, 1970.

Delbrueck Hans, *History of the Art of War, vol 4, The Down of Modern Warfare*, University of Nebraska Press, London, 1985.

Foertsch Herman, *Auswahl, Erziehung und Ausbildung zum Generalstabsoffizier. Eine kritische*

Betrachtung der deutchen Verhaeltinsse vordem 2.1856, Arhiva U.S. Army Europe, Frierburg.

Fuller J.F.C., *The Conduct of War*, Da Capo Press, New York, 1961.

Hoffenaar Jan, Findlay Christopher, *Military Planning for European Theatre Conflict during the Cold War*, Center for Security Studies, Zurich, 2007.

Hughes P. Wayne Jr., *A Close Look at the Operational Level of War at Sea*, Naval War College Review, Summer 2012, Vol. 65, No. 3.

Jay Luvaas, *Frederick the Great on the art of war*, De Capo Press, New York, 1999.

Kelly J. & Brennan M., *Alien: How Operational Art devoured Strategy*, Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, 2009, <http://www.StrategicStudiesInstitute.army.mil/>, accesat la 04.03.2013.

Mackenzie B. Holden, *The British Army and the Operational Level of War*, Camberley Staff College, 1989.

Mason David, *Maritime Force Structure Planning in the Post Cold War Environment*, Ontario Canada, 1998, ppt. Presentation.

Simon G. & Duzeli M., *The Comprehensive Operations Planning Directive*, în NRDC – ITA Magazine, 2010.

Snyder Frank, *Introduction to Sound Military Decision*, U.S. Naval College, Naval Institute Press, Annapolis, 1942.

Wason James, *Innovator or Imitator: Napoleon's Operational Concepts and the Legacies of Bourcet and Guilbert*, US Army Command and General Staff College, 1998.

Weigley Russel, *The American Way of War*, Indiana University Press, 1977.

Naval Operational Planning, Naval Warfare Publication Library, 2008.

FM 100-5, *U.S. Army Field Manual*, 1982.

<http://militaryhistory.about.com/od/navalbattles1800s>

www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment

<http://www.nato.int>